

PREZENTACJA SIEBIE NA ZAJĘCIACH

Schemat komunikacji:

1. Intencje nadawcy

Każdą rozmowę poprzedza pojawienie się u nadawcy pewnej intencji- idei, w ramach której zostanie podjęta komunikacja. Intencje, dla których podejmowana jest komunikacja, mogą być bardzo różne. Rozważmy kilka przykładów:

- rozmowa może być podjęta, aby zaspokoić własne potrzeby;
- analogicznie- rozmowa może być podjęta, aby zaspokoić potrzeby odbiorcy;
- człowiek jest chętny do podjęcia rozmowy, aby podzielić się z inną osobą z własnymi odczuciami, poglądami, przekonaniem itp.;
- rozmowa może służyć również rozładowaniu napięcia towarzyszącemu pewnym sprawom, z którymi nadawca musi mieć kontakt;
- intencje nadawcy mogą wiązać się również z koniecznością realizowania z drugą osobą określonych celów bądź zadań, które nie wynikają bezpośrednio z ich pragnień czy potrzeb (dobrym przykładem może być rozmowa dwóch uczniów uzgadniających treść wspólnego referatu).

Warto zauważyć, iż u nadawcy może pojawić się czasem więcej niż jedna intencja, lub, jeżeli intencja jest jasna, jej złe sformułowanie, a nawet przesyłanie sprzecznych sygnałów.

2. Wiadomość

Drugim elementem modelu komunikacji jest wiadomość. Dla realizacji intencji nadawca dokonuje doboru treści, które mają zostać przekazane odbiorcy, czyli, po prostu, formułuje wiadomość.

3. Kodowanie i przekazywanie informacji

Gdy wiadomość zostanie już stworzona przez nadawcę, musi on znaleźć formę, w jakiej ma ona zostać przekazana odbiorcy. Aby to uczynić, nadawca musi zakodować wiadomość poprzez zamienienie jej na sygnały. Sygnałami mogą być wszelkie zachowania człowieka prowadzące do przekazania informacji. Dzielimy je na:

- zachowania werbalne (z użyciem języka naturalnego-mowy- jako środka komunikacji),
- zachowania niewerbalne (z użyciem gestów, mimiki, tonu, barwy, natężenia głosu etc.).

4. Odbieranie sygnałów

Sygnał, który został przekazany przez nadawcę, musi być w sposób aktywny odebrany przez rozmówcę, ponieważ odbiór informacji jest uzależniony od stopnia koncentracji odbiorcy na wiadomości. Komunikacja zostaje zakłócona wówczas, jeżeli odbiorca w sposób bierny odbiera nadawane sygnały, zarówno werbalne jak i niewerbalne i nie koncentruje się na przekazie, które ze sobą niosą.

5. Dekodowanie i interpretacja

Odebrane sygnały stanowią podstawę do odtworzenia wiadomości, jaką przekazał nadawca. Zrozumienie informacji możliwe jest dzięki czynności tzw. dekodowania, czyli przekładu odebranych sygnałów na treść, jaką ze sobą niosły. Aby poprawnie odkodować informację, odbiorca musi posługiwać się tym samym kodem, jakiego użył nadawca. Jeżeli wiadomość została już zdekodowana, odbiorca może próbować domyślić się intencji, dla których wiadomość została nadana.

Niewątpliwie „w praktyce szkolnej, jak i w teorii kształcenia docenia się znaczenie przygotowania merytorycznego i metodycznego kadry nauczającej, jej umiejętności doboru odpowiednich treści, stosowania właściwych metod, form i środków dydaktycznych. Te umiejętności sprzyjają werbalnym oddziaływaniom nauczycieli na uczniów”ⁱ. Nie uwzględnia się jednak faktu, wynikającego z badań M. A. Smitha, wskazującego, iż „komponent niewerbalny jest w klasie ważniejszy od słownego, a komunikacja niewerbalna poprzedza werbalną. Ze wszystkich zachowań w klasie składnik niewerbalny stanowi 65%”ⁱⁱ.

Kategoriemi niewerbalnego komunikowania nauczycieli są:

- **cechy wyglądu zewnętrznego** (ubiór, budowa ciała, ekspresja zewnętrzna, środki higieny i upiększające);
- **kinetyka** (poruszanie się, mimika, kontakt z uczniami, ogólny wyraz kinetyki);
- **cechy języka mówionego** (cechy ogólne języka, operowanie językiem, ekspresja słowna)ⁱⁱⁱ.

ⁱ S. Palka, *Niewerbalne komunikowanie w procesie kształcenia*, [w:] Zeszyty Naukowe UJ 1985, „Prace Pedagogiczne”, z. 2, s. 59.

ⁱⁱ Przytaczam za: J. Bonar, *Niewerbalne komunikowanie a efekty kształcenia uczniów klas I – III*, Łódź 1997 Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, s. 5.

ⁱⁱⁱ Tamże, s. 65.